

KONST. Oljemålaren Kristina Jansson återvänder till Värmland och blir granne med

Konstnär med öga

■ Hon beskriver sig själv som en målerinörd, men frågan är om inte filmnörd är ett lika passande epitet på den prisade värmländska oljekonstnären Kristina Jansson. Hennes stora målningar är laddade med cineastiska referenser – vilket så klart passar bra när hon nu blir utställningsgranne med David Lynch på Värmlands museum.

En sen kväll för många år sedan, när Kristina Jansson kom hem och slog på teven, fastnade hon framför den franske nya vågen-regissören Jean-Luc Godards film "One plus one" från 1968. Filmen, som närgånget skildrar skapandeprocessen av The Rolling Stones ikoniska låt "Sympathy for the devil", gjorde ett mycket starkt intryck på henne.

- Rummet de satt i, hela den här ljudstudio, det såg helt underbart ut. På den tiden var det ju inte så enkelt att hitta bilder så jag fick skaffa filmen och göra ett slags skärmdumpar.

De oskarpa bilderna blev sedan förlagor till målningen "Echo chamber" som nu, inlånad från Moderna museet, ingår i Kristina Janssons första separatutställning i Värmland.

Titeln syftar på hur (konst)historien upprepar sig, eller kanske snarare hur den kan översätta sig själv. Stones låt sägs vara inspirerad av en bok Mick Jagers dåvarande partner Marianne Faithfull gav honom, "Mästaren och Margaritan" av den ryske författaren Mikhail Bulgakov.

- Som i sin tur skrev boken som ett slags samhällskritik, där han också refererar till Bibeln. Och så gjorde Godard en film om låten, och nu har jag gjort en målning. För mig var det något fint med allt det där, säger Kristina Jansson.

Scenografiska byggen

Att de världsberömda musikerna lyser med sin frånvaro i målningen (eller möjligen skymtas längst in i kontrollrummet) säger mycket om hennes motivvärld, som istället i stor utsträckning kretsar kring rum, rumslighet och scenografiska miljöer. Ser man sig om i utställningen går det igen både bland motiven och i hur allting är uppbyggt och visat.

- Rummet i sig har lite scenografiska och fotografiska referenser, det är något vi haft i bakhuvudet sedan det stod klart att jag skulle få David Lynch som medutställare. Det har också präglat vilka av mina äldre verk vi har lånat in. Nu får vi en liten kommunikation här, ett snöre att följa, säger Kristina Jansson, som är en stor beundrare av den amerikanske regissören.

- Jag har inte sett så mycket

Förlagan till målningen "Echo chamber" är Jean-Luc Godards film "One plus one", som skildrar The Rolling Stones skapande av låten "Sympathy for the devil".

"Här sitter någon och försöker kontrollera världen. Det går sådär", säger Kristina Jansson om sin målning "Control room".

"Twin peaks", men nog alla hans filmer och de är väldigt förtjust i.

Manliga världar

I ett par andra stora målningar har Kristina Jansson dykt ner i inspelningarna av Alfred Hitchcocks rysare "Fåglarna" och Stanley Kubricks satirklassiker "Dr. Strangelove". Även här är det själva studiorummet som har intresserat henne med all sin teknik och rekvisita. Målningarna ger uttryck för ett slags ordnat kaos. Det är en estetiskt tilltalande röra, inte minst för nostalgiker.

- Ja, det är rörigt. Jag tror litegrann att det är haveriet jag är ute efter. Jag är intresserad av när det spricker i sömmarna och vill kanske peka på den andra verklig-

heten, den bortom de ofta väldigt polerade bilderna som vi annars ständigt kommer i kontakt med i vårt samhälle. Vi balanserar ju alla på gränsen mellan ordning och vårt eget kaos, och det finns många stora och bra idéer genom historien som gått åt helvete.

Det är värt att fundera över varför hon så ofta återkommer till äldre klassiker, gjorda av manliga filmskapare.

- Det finns nog en liten, jag ska inte säga feministisk blick, men ändå en liten blick från mig som kvinna, som vill titta in i de här manliga världarna och föreställningarna om kvinnor, om krig och våld.

Kristina Jansson är född 1967 och växte upp i Väse. Hennes pappa var jordbrukare medan hen-

SKAPANDE
"Ska man försöka göra konst handlar det ju om att bygga in något i verket man gör som inte är avläsbart."

KRISTINA
JANSSON

nes mamma länge var hemmafru, innan hon började jobba när barnen blev äldre. Själv kom hon att ta en ingenjörsexamen på gymnasienivå i Karlstad och under en period undervisade Kristina Jansson i naturvetenskapliga ämnen på ett högstadium i Stockholm.

- Sen sökte jag och kom in på en förberedande konstskola.

Och då small det?

- Man vill ju gärna att det ska vara så, att det smäller. Det var snarare ett steg i taget för min del, men jag fortsatte ju. Och jag kände mig väl mer hemma i den här världen.

Efter konststudier i Wien, Stockholm och Paris kom genombrottet tidigt.

- Jag fick ställa ut hos en väldigt respekterad gallerist i Stockholm. Jag hade väl inga jättestora för-

David Lynch

för scenografier

■ "Det finns nog en liten, jag ska inte säga feministisk blick, men ändå en liten blick från mig som kvinna, som vill titta in i de här manliga världarna och föreställningarna om kvinnor, om krig och våld", säger Kristina Jansson, aktuell med en stor utställning på Värmlands museum.

FOTO: LARS SJÖQVIST

hoppningar men där blev jag överraskad. För det blev väldigt väl emottaget och Moderna museet köpte in den största målningen.

Vann stort konstpris

Än större uppmärksamhet fick Kristina Jansson när hon för tolv år sedan vann andrapriset på 600 000 kronor vid Carnegie Art Award, som vid tidpunkten ansågs vara Nordens största bildkonstpris.

- De hade ju verkligen jobbat in det priset så det betydde mycket, inte minst exponeringsmässigt. Det är väldigt synd att det lades ner senare, jag tror att alla kulturyttringar behöver den typen av plattformar.

Dagens unga konstnärer kan lättare nå ut genom sina egna kanaler i sociala medier, konstaterar

Kristina Jansson, som själv håller sig borta från såväl Facebook som Instagram.

- Jag har inga sociala medier överhuvudtaget, jag fixar inte det. Det här väldigt kollektivistiska och informationstäta samhället vi lever i kan vara en hög stressfaktor. Jag är professor i måleri på Konsthögskolan också och när jag jobbar med det har jag inga problem att hantera 13 mejl samtidigt, men för det dagliga ateljéarbetet och konstnärskapet i stort skulle det inte funka.

På sistone har Kristina Jansson till och med börjat lämna telefonen hemma när hon jobbar i sin ateljé. Något hon inte hade vågat om inte barnens skola låg alldeles i närheten.

- Det har gjort otroligt stor skill-

Kristina Jansson om...

... sitt måleri: "Väldigt många av mina bilder handlar om hur jag går in i ett projekt eller en idé och gräver medan jag målar. Målningen blir en unik sammanslagning av olika tankar som kan vara väldigt svåra att formulera i ord. Genom att binda ihop dem i målningen får man tillgång till dem på en koncentrerad plats. Jag tycker att det är en av måleriets väldigt starka kvaliteter."

... dagens bildsamhälle: "För första gången i historien befinner vi oss i ett slags visuell jetström, som bara roterar runt jordklotet och skapar en simultanitet. Samtidigt blir det ett väldigt bildbulimiskt samhälle, vi bara konsumerar och det finns inte en chans att vi ska kunna relatera till alla bilder vi nås av. Det kan man tycka och tänka vad man vill om. Jag försöker vara optimistisk

och upplever bland mina studenter att de är visuellt smartare och visuellt känsligare i dag."

... skapande: "Ska man försöka göra konst handlar det ju om att bygga in något i verket man gör som inte är avläsbart. Annars är det ju inte konst. Eller så fungerar inte konstverket som man önskar. Det där är ju något man bara kan hoppas på."

nad. Jag är själv lite förvånad över att jag faktiskt kan stå här med så många nya verk.

Kristina Janssons utställning

"Space - Lost and Found" öppnar den 4 juni och pågår till och med den 18 september.

ERIK SEGERPALM